EUROPEAN AGENCY
for Special Needs and Inclusive Education

VOICES INTO ACTION

FRÅN RÖST TILL HANDLING

Ett ramverk för hur elever och familjer på ett meningsfullt sätt kan delta i beslut som rör elevernas skolgång

OM VI SKA KOMMA NÅGONSTANS PÅ VÄGEN MOT INKLUDERANDE UTBILDNINGSSYSTEM MÅSTE VI ...

EFTERFRÅGA | LYSSNA PÅ | FÖRSTÅ | AGERA UTIFRÅN

... ALLAS RÖSTER

Elever och lärare får sällan vara med och påverka skolrelaterade beslut som rör dem och deras liv, även om de ges tillfälle att uttrycka sina åsikter i klassrummet och i andra skolsammanhang.

I projektet **Från röst till handling** (VIA-projektet efter det engelska namnet Voices into Action) undersöks hur man kan åstadkomma mer delaktighet i skolrelaterade beslut, med eleverna och deras familjer i centrum.

Man har i projektet tagit fram ett förslag till ramverk: *VIA-ramverket för meningsfull delaktighet i inkluderande undervisning*, som är ett verktyg för reflektion med praktiska och etiska frågor att ställa sig före, under och efter deltagandet.

Vad menas med *röster*?

De värderingar, övertygelser, tankar och åsikter som eleverna och deras familjer ger uttryck för.

Vad menas med *meningsfull delaktighet*?

Att elevernas och deras familjers åsikter värdesätts och beaktas som **lika viktiga** och **väsentliga** på alla systemnivåer. De bör bland annat ha **rätt** och **möjlighet** att själva lyfta frågor och påverka beslut.

VIA-ramverket för meningsfull delaktighet i inkluderande undervisning

VIA-ramverket bygger på en modell för barns delaktighet som tagits fram av Laura Lundy (2007).[1] I ramverket tillämpas modellens fyra begrepp **utrymme**, **röst**, **lyssnare** och **inflytande** på utbildningsområdet, men utöver barn och unga omfattar det även familjerna med hänsyn tagen till viktiga etiska frågor.

Beslutsfattare, skolledare, lärare och andra intressenter inom skolvärlden kan använda VIA-ramverket för att

- **alltid lyssna på alla när beslut ska fattas, särskilt de som är marginaliserade eller som löper risk att hamna utanför, och agera utifrån deras åsikter**
- **utveckla alla intressenters förmåga (kunskap, förståelse och färdighet) att lyssna och uttrycka sina åsikter**
- **i alla faser införliva och upprätthålla ett etiskt förhållningssätt (med hänsyn till trygghet, tillgänglighet, sårbarhet, fördomar och öppenhet)**
- **upprätthålla, utvärdera och fortsätta att förbättra olika intressenters delaktighet i alla system och sammanhang.**

VIA-ramverket

Utrymme

Skapa trygga och inkluderande möjligheter för intressenterna att bilda sig en åsikt och uttrycka den

- Undvika urvalsfel genom att se till att marginaliserade grupper får vara med och delta.
- Utnyttja teknik, olika åldersgruppers perspektiv och ideella organisationers arbete.
- Vara uppmärksam på frågor om tillgänglighet, samtycke, trygghet, rätt att uttrycka sin åsikt och rätten till information.

Röst

Ge alla möjlighet att fritt uttrycka sina åsikter via valfritt medium

- Diskutera ämnen som är meningsfulla, relevanta och till gagn för individen/gruppen.
- Tillhandahålla tillgänglighetsanpassat förberedande material och lämpligt stöd som gör det möjligt att delta.
- Ta hänsyn till frågor som rör utsatthet, personuppgifter och rätten till hjälp och stöd från vuxna.

Lyssnare

Lyssna respektfullt på åsikterna

- Uppmuntra och värdesätta bidrag från olika åldersgrupper och olika perspektiv.
- Se till att ha de hjälpmedel som behövs för att förstå och tolka de åsikter som uttrycks.
- Vara uppmärksam på maktobalanser och omedvetna fördomar.

Inflytande

Agera utifrån åsikterna

- Se till att det råder tydlighet kring hur åsikterna påverkar agerandet och de förväntade utfallen.
- Återkoppla till alla intressenter och låta dem delta i utvärderingen.
- Vara uppmärksam på eventuella misstolkningar och oavsiktliga konsekvenser.

På VIA-projektets webbsidor kan du läsa mer om projektet, ramverket och projektets webbaserade verktygslåda, som är ett interaktivt hjälpmedel med information och praktikexempel:

www.european-agency.org/activities/VIA

© European Agency for Special Needs and Inclusive Education 2022

[1] Lundy, L., 2007. '"Voice" is not enough: conceptualising Article 12 of the United Nations Convention on the Rights of the Child' *British Educational Research Journal*, 33 (6), 927–942. www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/01411920701657033

VOICES INTO ACTION

SV

Medfinansieras av Europeiska unionen

Finansieras av Europeiska unionen. De åsikter som uttrycks är dock endast författarens eller författarnas egna och återspeglar inte nödvändigtvis Europeiska unionens eller Europeiska kommissionens åsikter. Varken Europeiska unionen eller Europeiska kommissionen kan hållas ansvarig för dem.